Raadsvoorstel

Tabel registratiegegevens

Registratienummer	24.0007062
Zaaknummer	Z24001256
Datum oordeelsvormende raadsvergadering	27 juni 2024
Datum besluitvormende raadsvergadering	11 juli 2024
Van afdeling	Zorg & Welzijn
Onderwerp	Verklaring Vangnetregeling Participatiewet
Portefeuillehouder	Wethouder R.W. Tesselaar

Samenvatting

Door het instemmen met de verklaring van het college kunnen we gebruik maken van de vangnetuitkering Participatiewet om het tekort op het BUIG-budget deels te compenseren. Naar verwachting kunnen we maximaal € 70.764 terug ontvangen.

Inleiding

De gemeente ontvangt BUIG-budget[1] voor de bekostiging van de uitgaven voor de uitkeringen vanuit de Participatiewet. WerkSaam voert dit deel van de Participatiewet voor onze gemeente uit. De kosten van de uitkeringen worden jaarlijks afgerekend met WerkSaam op basis van realisatie. In onze eigen P&C cyclus worden deze BUIG-budgetten bijgesteld. Uitgangspunt is budgetneutraal in de primitieve begroting van Opmeer en in de Najaarsnota een eventuele bijstelling en rapportage van het tekort. Bij een tekort op dit BUIG-budget kunnen gemeenten onder bepaalde voorwaarden aanspraak maken op

[1] BUIG staat voor: Bundeling Uitkering Inkomensvoorziening Gemeenten.

de Vangnetuitkering. Dit is een uitkering, feitelijk een stukje extra BUIG budget, om het tekort voor een deel te dekken.

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met de verklaring van het college inzake het tekort op het BUIG-budget en de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren.

Argumenten

1.1 Door verdeelsystematiek fluctueert het BUIG-budget

Bij kleine gemeenten zoals Opmeer is de verdeelsystematiek van het BUIG-budget gebaseerd op de historische uitgaven (van twee jaar eerder). Als het aantal cliënten met een uitkering toeneemt, dan ontstaat er een tekort. Bij een afname ontstaat er een overschot. Dit wordt bij gemeenten met een historische verdeling dus pas na twee jaar weer rechtgetrokken.

1.2 De Vangnetuitkering beperkt het tekort

Op basis van de analyse (opgesteld door WerkSaam) is er voor 2023 sprake van een tekort van € 226.132. Dit is 14,55% van het BUIG-budget. De verwachting is dat we hiervan een bedrag van maximaal € 70.764 terug kunnen ontvangen vanuit de vangnetuitkering.

1.3 WerkSaam informeert de gemeenteraad geregeld over hun activiteiten

WerkSaam voert een zeer actief beleid om uitstroom uit de bijstand te bevorderen en daarmee de uitgaven op grond van de BUIG te beperken voor de Westfriese gemeenten. Dit staat in de verklaring van het college beschreven, maar ook in de documenten van WerkSaam waarover de gemeenteraad zienswijzen over geeft (de kadernota, de begroting en de jaarrekening).

1.4 Het speelt bij meer gemeenten

Vorig jaar kregen ongeveer 25 gemeenten een Vangnetuitkering (over boekjaar 2022). Met name kleine gemeenten (<15.000 inwoners) hebben tekorten op het BUIG-budget. Regionaal bekeken maakte Koggenland aanspraak op de Vangnetregeling over boekjaar 2021.

1.5 Instemming van de raad is een voorwaarde

De aanvraag voor de Vangnetuitkering kan alleen worden ingediend als de raad instemt met de verklaring. Het college verklaart hierin dat er (effectieve) maatregelen zijn genomen om het tekort te reduceren. Het is aan de raad om aan te geven dat het is geïnformeerd over deze maatregelen.

1.6. Aan de andere financiële voorwaarden wordt voldaan

Het tekort over 2023 bedraagt meer dan 7,5% van het toegekende BUIG-budget. Daarnaast is er over 2021, 2022 én 2023 een gecumuleerd tekort dat meer bedraagt dan 7,5% (berekend over het over 2023 toegekende BUIG-budget).

1.7 Het sluit aanvraagmogelijkheden komende jaren niet uit
Gemeenten kunnen meerdere jaren achter elkaar aanspraak maken op de Vangnetregeling als zij aan de gestelde voorwaarden voldoen en waarbij ook de effecten van de eerdere getroffen maatregelen moeten worden beschreven.

Kanttekeningen

1.1 Alleen in Opmeer sprake van een toename van bijstandsuitkeringen
Bij de andere Westfriese gemeenten was er in het laatste jaar sprake van een afname van cliënten met een bijstandsuitkering. WerkSaam zoekt per situatie de beste passende match van werkgever en cliënt, ongeacht de woongemeente. Daarnaast lijkt een toename in Opmeer meteen relatief groot, omdat nog geen 100 inwoners een bijstandsuitkering ontvangen. In onze gemeente was er een toename in 2021 (4 uitkeringen/5,2%) en 2022 (12 uitkeringen/14,7%). In 2023 steeg het aantal uitkeringen van 93 naar 95.

1.2 Geen volledige compensatie
Niet alles wordt vergoed. Zie voor meer informatie de paragraaf financiën.

1.3 Er zijn geen alternatieven
Wanneer de gemeenteraad niet instemt met de verklaring van het college kan geen beroep worden gedaan op de Vangnetuitkering.

Beoogd maatschappelijk effect

Vergroten van de bestaanszekerheid door het verstrekken van bijstandsuitkeringen en compensatie van een tekort van 2023.

Wettelijk kader

Participatiewet (artikelen 69 en 74) en Besluit Participatiewet (artikel 10)
Beleidsplan Participatiewet 2022-2025 WerkSaam Westfriesland 'Meedoen telt!'[2]
Wet Gemeenschappelijke Regelingen
Gemeenschappelijke Regeling WerkSaam Westfriesland[3]

Participatie

Niet van toepassing voor dit besluit.

Communicatie

Niet van toepassing voor dit besluit.

[2] https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR669780
[3] https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR385771/1

Financiën

Overzicht bedragen 2023	
Definitief ontvangen BUIG	€ 1.553.672
Lasten BUIG	€ 1.779.804
Tekort	€ 226.132
Verwachte vangnetuitkering	€ 70.764

Er is een 'eigen risicodrempel' (de eerste 7,5% wordt niet gecompenseerd) en een gestaffelde berekening van de vangnetuitkering (van het deel tekort van 7,5-12,5% wordt 50% vergoed en van het deel tekort van meer dan 12,5% wordt 100% vergoed).

Het tekort is al grotendeels verwerkt in de najaarsnota 2023 en daarmee niet zichtbaar in de jaarrekening 2023 (die binnenkort door de gemeenteraad wordt vastgesteld).

Uitvoering

De burgemeester en de gemeentesecretaris ondertekenen het aanvraagformulier, evenals de voorzitter van de raad en de griffier. Vervolgens dienen we de aanvraag voor de vangnetuitkering in. Dit moet uiterlijk 15 augustus 2024. De financiële informatie (baten en lasten t.a.v. BUIG budget, resultaat (tekort) op het BUIG budget) wordt geleverd via de SISA. De Toetsingscommissie vangnet Participatiewet (van het ministerie van SZW) beoordeelt in het najaar van 2024 de ingediende aanvraag en beslist over het al dan niet toekennen van de vangnetuitkering. Bij positief besluit nemen we het op in de najaarsnota/jaarrekening 2024. We mogen niet vooruitlopend op het besluit van de toetsingscommissie dit al opnemen in de jaarrekening 2023.

Bijlagen

1. Aanvraagformulier Vangnetuitkering (inclusief verklaring van het college inzake het tekort op het BUIG-budget en de getroffen maatregelen)
2. Checklist voor gemeenteraden aanvraag Vangnetuitkering

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Opmeer,

gelet op artikel 74 Participatiewet en artikel 10 Besluit Participatiewet;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 21 mei 2024,

gehoord de behandeling in de oordeelsvormende raadsvergadering van 27 juni 2024;

besluit:

1. In te stemmen met de verklaring van het college inzake het tekort op het BUIG-budget en de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren.

Besloten in de raadsvergadering van 11 juli 2024.

{{esl: Signer1:Capture:size(200,50)}}

G.J. van den Hengel
voorzitter

{{esl: Signer2:Capture:size(200,50)}}

L. Gijben
griffier